

มติชนสุดสัปดาห์
ศุกร์ 1 ม.ค. 53

อาหารสมอง

Paul Samuelson และตำราเศรษฐศาสตร์อมตะ

วีรกร ตรีเศศ
(รวม 4 หน้า)

ตำราเศรษฐศาสตร์ที่อมตะที่สุดหากใช้การนับจำนวนเล่มที่พิมพ์เป็นตัวตัดสิน มีอยู่เพียงเล่มเดียว มีอายุถึงวันนี้ 61 ปี เป็นตำราที่ใครก็ตามที่เคยเรียนเศรษฐศาสตร์มาบ้างและพอเต็มคำต้องรู้จัก เมื่อกลางเดือนธันวาคมที่ผ่านมา ศาสตราจารย์ Paul Samuelson ผู้เขียนได้จากไปในวัย 94 ปี

ตำราเล่มนี้ซึ่งมีชื่อว่า Economics: An Introductory Analysis ตีพิมพ์ในปี 1948 นับถึงวันนี้พิมพ์ครั้งที่ 19 มีการแปล 40 ภาษาทั่วโลก จนมีจำนวนพิมพ์ทั้งหมดไม่ต่ำกว่า 4 ล้านเล่ม (ในภาคภาษาไทยผู้แปลคือ ศาสตราจารย์ ดร.เดือน บุญนาค แปลในทศวรรษแรกของปี พ.ศ. 2500 ไม่) และไม่เพียงตำราเล่มนี้เท่านั้นที่เป็นอมตะ ผู้เขียนก็เป็นอมตะเช่นเดียวกัน

Paul Samuelson เป็นปรมาจารย์ที่คนทั่วโลกยกย่อง เป็นนักเศรษฐศาสตร์อเมริกันคนแรกที่ได้รับรางวัลโนเบล (ค.ศ.1970) เพราะเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการเปลี่ยนแปลงวิชาเศรษฐศาสตร์

เขาเกิดในปี ค.ศ. 1915 ในครอบครัวยิวที่อพยพมาจากโปแลนด์ก่อนสงครามโลกครั้งที่หนึ่ง (ค.ศ. 1914-1918) พ่อเป็นเภสัชกร ความเป็นอัจฉริยะของเขาฉายแสงตั้งแต่ในวัยเด็ก เขาเข้าเรียนปริญญาตรีศิลปศาสตร์ใน University of Chicago เมื่อมีอายุเพียง 16 ปี และไปเรียนปริญญาโทและเอกเศรษฐศาสตร์ที่ Harvard จนจบ เป็นอาจารย์ที่ MIT เมื่อมีอายุเพียง 25 ปี

Paul Samuelson เล่าว่าเขาสนใจและหลงรักเศรษฐศาสตร์ครั้งแรกตอนเรียนปริญญาตรี เมื่อได้ฟังคำบรรยายเกี่ยวกับเรื่องประชากรและอาหารขาดแคลนตามคำทำนายของ Malthus เมื่อ 150 กว่าปีก่อน (“อาหารขยายตัวในอัตราที่ช้ากว่าประชากรอย่างมาก จนในที่สุดชาวโลกจะขาดแคลนอาหาร” ซึ่งพิสูจน์แล้วว่าผิดเพราะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมีได้ยุคนี้)

นับว่าเป็นความโชคดีอย่างยิ่งของชาวโลกที่ Samuelson ตกหลุมรักกับเศรษฐศาสตร์ จนเป็นบุคคลสำคัญที่ทำให้เศรษฐศาสตร์เป็นวิทยาศาสตร์ และไปไกลถึงกับถือได้ว่าเป็นสาขาหนึ่งของคณิตศาสตร์ประยุกต์ และเป็นผู้จุดประกายไฟให้มีการนำเอาเนื้อหา ทฤษฎีและแนวคิดของศาสตร์อื่นมาประยุกต์กับเศรษฐศาสตร์ จนทำให้เศรษฐศาสตร์ก้าวไปได้ไกลดังที่เป็นอยู่ในทุกวันนี้

ถ้านำเรื่องราวของเขามาเล่าชาน ก็ต้องแบ่งสิ่งที่เขาทิ้งไว้ให้ชาวโลกออกเป็นมรดกชิ้นต่าง ๆ มรดกชิ้นแรกก็คือวิทยานิพนธ์ปริญญาเอกเศรษฐศาสตร์ซึ่งต่อมาได้กลายเป็นหนังสือ (ตำราเรียน) คลาสสิกอีกเล่มหนึ่งของโลก ในแนวที่ผิดแปลกจากผู้อื่น

ก่อนหน้านี้เศรษฐศาสตร์ปนอยู่กับวิชาการเมือง ดังมีชื่อว่า Political Economy (เศรษฐศาสตร์การเมือง) ข้อวิจารณ์ก็คือเศรษฐศาสตร์ในครั้งนั้นมีทฤษฎีวิเคราะห์ ไตร่ตรองคำนึงถึงประเด็นเศรษฐศาสตร์ แต่ไม่สามารถให้คำตอบในเรื่องการเป็นสาเหตุและผล ตลอดจนนโยบายที่ใช้แก้ไขได้อย่างเป็นวิทยาศาสตร์ชนิดที่สามารถวัดเป็นตัวเลขและให้คำตอบได้อย่างชัดเจน

การนำเอาโมเดลคณิตศาสตร์ แนวคิดและทฤษฎีของ Thermodynamics ของฟิสิกส์ มาใช้ในการเขียนวิทยานิพนธ์ของเขา ทำให้เศรษฐศาสตร์มีความโดดเด่นขึ้นในการตอบคำถามและถูกนำไปใช้ในการแก้ไขปัญหา (Samuelson บอกว่าก่อนหน้านี้ นักเศรษฐศาสตร์เปรียบเสมือนกับนักวิ่งที่พิชิตข้อมาเป็นอย่างดี แต่ไม่มีโอกาสได้ลงวิ่งแข่งขัน)

รากฐานที่เขาได้วางไว้ในวิทยานิพนธ์และต่อมาเป็นหนังสือชื่อ The Foundations of Economic Analysis ได้รับการต่อยอดในเวลาต่อมาด้วยการใช้คณิตศาสตร์ สถิติ ทฤษฎีของศาสตร์อื่น ๆ

มรดกชิ้นที่สองคือตำราเรียนอมตะ ซึ่งเป็นคำอธิบายทฤษฎีเศรษฐศาสตร์ดั้งเดิม ดังที่เรียกกันว่า Neoclassical Theory กับสิ่งที่ค้นพบใหม่ซึ่งเรียกกันว่า Keynesian Economics โดยเขานำทั้งสองมา “แต่งงาน” กันได้อย่างกลมกลืนจนเป็นตำราเรียนที่แพร่หลายทั่วโลก

Keynesian Economics หมายถึงแนวคิดของนักเศรษฐศาสตร์ชาวอังกฤษซึ่ง John Maynard Keynes ซึ่งเป็นสิ่งที่เริ่มยอมรับกันครั้งแรกในระหว่างช่วงสงครามโลกครั้งแรกและครั้งที่สอง โดยกล่าวว่าปัญหาการว่างงาน ปัญหาเงินเฟ้อ ฯลฯ ต้องได้รับการแก้ไขโดยการแทรกแซงจากภาครัฐด้วยการใช้ค่าใช้จ่าย ภาษีอากร ฯลฯ ไม่อาจทิ้งไว้ให้มันแก้ไขด้วยตัวของมันเองตามที่เชื่อกัน

มาแต่ดั้งเดิมได้ (ผลพวงจากความเชื่อนั้นก็คือความเจ็บปวดจากเศรษฐกิจโลกตกต่ำในทศวรรษแรกของ ค.ศ. 1930)

ตำราเล่มนี้ได้สร้างความเข้าใจวิชาเศรษฐศาสตร์แก่ชาวโลก ทำให้พูดภาษาเดียวกัน สื่อสารร่วมมือช่วยเหลือกันได้อย่างมีประสิทธิภาพตลอดเวลากว่าครึ่งศตวรรษที่ผ่านมา การแก้ไขปัญหาวิกฤตโลกครั้งนี้เห็นได้ชัดว่าทำได้สำเร็จเพราะพูดกันรู้เรื่องและที่นำสังเกตก็คือทุกประเทศใช้ Keynesian Economics ด้วยกันทั้งนั้น

มรดกชิ้นที่สามคือการมีส่วนร่วมในเกือบทุกสาขาของเศรษฐศาสตร์ผ่านบทความที่เขียนกว่า 388 ชิ้น หนังสือ 5 เล่ม (เล่มเดียวกันเหลือกินแล้วสำหรับอิทธิพลและการทำให้เขาเป็นมหาเศรษฐี) ไม่ว่าจะเป็นการค้าระหว่างประเทศ เศรษฐศาสตร์สวัสดิการ ทฤษฎีผู้บริโภค เศรษฐศาสตร์มหภาค ฯลฯ

Paul Samuelson ได้รับการยกย่องให้เป็นบิดาแห่งวิชาเศรษฐศาสตร์สมัยใหม่ (Father of Modern Economics) และเป็นยักษ์ตนหนึ่งของเศรษฐศาสตร์ซึ่งป่าของเขาเป็นที่เหยียบย่ำของนักเศรษฐศาสตร์ร่วมสมัยทุกคน

เขามีลูกชาย 4 คน จากภรรยาคนที่สองที่อยู่กันมา 28 ปี และมีลูกสาว 2 คนจากภรรยาคนแรกซึ่งเสียชีวิตเมื่อ ค.ศ. 1978 หลานชายคนหนึ่งของเขา (ลูกของน้องชายแท้ ๆ) ซึ่งเป็นนักเศรษฐศาสตร์ที่โด่งดังคือ Lawrence Summers ปัจจุบันเป็นที่ปรึกษาของประธานาธิบดีโอบามา อดีตผู้ช่วยรัฐมนตรีคลัง และนักวิชาการธนาคารโลก และอดีตอธิการบดีมหาวิทยาลัย Harvard

Summers มาจากครอบครัวนักเศรษฐศาสตร์ที่มีชื่อเสียงของอเมริกา พ่อและแม่ของ Larry (ชื่อเล่นของ Lawrence) คือ Robert Summers (น้องชายของ Samuelson) และ Anita Summers เป็นนักเศรษฐศาสตร์ที่มีชื่อเสียง สอนอยู่ที่ University of Pennsylvania) ที่น่าสนใจคือ Anita ผู้นี้เป็นน้องสาวของ Kenneth Arrow นักเศรษฐศาสตร์อเมริกันรางวัลโนเบลผู้โด่งดังอีกคนหนึ่ง ไม่น่าแปลกใจในความเก่งของ Larry Summers เพราะเรียกได้ว่ามียีนส์เศรษฐศาสตร์อยู่โดยธรรมชาติบวกสิ่งแวดล้อม

Paul Samuelson ผู้เป็นทั้งครูและนักวิจัยชั้นยอดได้ทิ้งมรดกสำคัญให้อนุชนรุ่นหลัง 94 ปีของเขาเป็นช่วงเวลาที่มียุคเพราะได้มีส่วนร่วมในการเปลี่ยนแปลงความกินดีอยู่ดีของชาวโลกผ่านเศรษฐศาสตร์อย่างไม่อาจประเมินได้

เครื่องเคียงอาหารสมอง

เมื่อสมัยมนุษย์อยู่ในถ้ำ การล่าสัตว์เก็บผักเก็บหญ้า วิ่งหลบหนีภัยต่าง ๆ หาพื้นที่ปลอดภัย เดินทางจากจุดหนึ่งไปอีกจุดด้วยเท้า ก็คือการออกกำลังกายซึ่งทำให้ร่างกายแข็งแรง

ปัจจุบันมนุษย์ไม่ต้องออกกำลังกายล่าสัตว์หาอาหาร ไม่ต้องหาที่พักพิง เดินน้อยกว่าเก่ามาก และภัยสำคัญไม่ได้มาจากภายนอกเท่ากับมาจากตัวเอง ดังนั้นจึงจำเป็นต้องออกกำลังกายทดแทนความทุกข์ที่หายไปสองทางเลือกสำหรับผู้ชอบการเดินทางเร็วหรือวิ่งก็คือกระแทกกลางแจ้งหรือบนสายพาน คำถามที่ตามมาคือวิธีใดที่ลดแคลอรีได้มากกว่ากัน

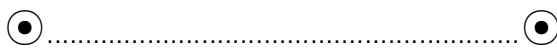
วิ่งกลางแจ้งคือการวิ่งบนทางเดินเท้าเป็นส่วนใหญ่ บางครั้งก็ตกท่อตกหลุม ถูกับบ่อน รถชน เหยียบสิ่งไม่พึงประสงค์ แต่ประโยชน์ก็คือได้อากาศบริสุทธิ์ (หากวิ่งกลางสวนสาธารณะหรือป่าที่ไม่มีเสียมาคาบ) ส่วนสายพานมีข้อดีก็คือโอกาสบาดเจ็บข้อเท้า ถูกับบ่อน ถูรถชน ฯลฯ ลดน้อยลง จะออกกำลังกายเวลาใดก็ได้ ไม่ต้องเดินทางไปยิมเพื่อออกกำลังกาย แต่ไม่มีโอกาสได้อากาศดี ไม่ได้เห็นวิวดี ไม่เห็นผู้คน ไม่เห็นตะวันลับฟ้า ฯลฯ

งานวิจัยทางวิทยาศาสตร์พบว่า การออกกำลังกายกลางแจ้งมีทางโน้มน้าวที่จะเข้มข้นกว่า เพราะมีแรงลมต้านและไม่มีตัวช่วยคือพื้นไม่ได้เลื่อนไปข้างหน้าเหมือนสายพาน งานวิจัยหลายชิ้นพบว่า การวิ่งหรือเดินกลางแจ้งเผาผลาญแคลอรีได้มากกว่าสายพานประมาณร้อยละ 5

บทความใน British Journal of Sports Medicine ในปี 2003 ศึกษากลุ่มนักวิ่งทั้งสองประเภทและพบว่า พวกเขาวิ่งกลางแจ้งมีโอกาสเจ็บจากอุบัติเหตุสูงกว่า อีกทั้งโครงสร้างกระดูกประสบกับความกดดันมากกว่า ซึ่งอาจทำให้นิ้วเท้าหักอันเนื่องมาจากการวิ่งบนผิวที่ไม่ปกติและไม่ราบเรียบ

สำหรับบ้านเรา ผู้อาศัยอยู่ในเมืองที่ไม่มีสวนสาธารณะซึ่งอยู่ไกลรถรา การวิ่งบนสายพานน่าจะได้อากาศดีกว่า มีโอกาสเจ็บน้อยกว่า และเสียค่าไถ่ห่วยจากการเดินทางน้อยกว่า

ถ้าต้องการให้มีการเผาผลาญแคลอรีมากขึ้นกว่าเดิมก็จงปรับพื้นวิ่งหรือเดินให้ชันขึ้น วิ่งหรือเดินด้วยความเร็วที่สูงขึ้น และถ้าเบื่อก็ลากโทรทัศน์พร้อมเครื่องเล่น DVD มาอยู่ตรงหน้าขณะออกกำลังกายก็จะช่วยลดความจำเจลงไปได้มาก เคล็ดลับก็คือจงเอาผ้าบังนาฬิกาไว้จนกว่าใกล้เวลาที่ตั้งใจไว้ จึงเปิดออก มิฉะนั้นนาฬิกาจะเดินช้ากว่าปกติ

น้ำจิ้มอาหารสมอง

Happiness is within us, but it does not get there by itself.

ความสุขอยู่ภายในตัวเรา แต่มันมิได้ไปอยู่ตรงนั้นโดยตัวของมันเอง

.....